

Eindverslag participatie: voorgenomen verhuizing dagopvang Leger des Heils

Inleiding

De dagopvang is een essentieel onderdeel van het totale pakket aan voorzieningen rondom de maatschappelijke opvang. Naast hulp aan de individuele bezoekers levert deze voorziening ook een bijdrage aan het verminderen van overlast door de doelgroep en het vergroten van de veiligheid in de stad. De dagopvang van het Leger des Heils is toegankelijk voor inwoners van alle Groninger gemeenten en wordt georganiseerd via het regionale programma Beschermd Wonen & Opvang (BW&O). Deze voorziening bedient de kwetsbare groep van mensen die veelal op straat leven en geen vast woonadres hebben en mensen die wel onderdak hebben maar zich in een sociaal kwetsbare positie bevinden. Het betreft mensen zonder, of met een minimaal sociaal vangnet waardoor het risico op vereenzaming en verwaarlozing toeneemt. De dagopvang biedt hen een veilige plek waar samen met hen wordt gekeken of en welke stappen er mogelijk zijn richting passende vervolghulp. Vervolghulp is niet voor iedereen haalbaar; in die gevallen blijft de dagopvang een laagdrempelige voorziening voor een luisterend oor en praktische ondersteuning.

Voor deze doelgroep is het van belang dat de dagopvang in de binnenstad gevestigd is. Hoewel de huidige locatie aan de Spilsluizen aan deze eis voldoet, is er te weinig ruimte (te creëren) om de dagopvang goed te kunnen inrichten. Er is simpelweg te weinig vloeroppervlak beschikbaar om deze locatie duurzaam in te zetten. Daarnaast werd begin 2024 bekend dat de eigenaar het pand wil verkopen en dat de huurovereenkomst van het Leger des Heils op 31 december 2026 ten einde loopt. Dit betekent dat de dagopvang moet verhuizen.

Op 4 november 2025 heeft het college de Nieuwe Boteringestraat 28-30 aangewezen als potentiële locatie voor de dagopvang van het Leger des Heils. Het aanwijzen van een locatie betekent concreet dat de gemeente vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid meewerkt aan de verhuizing van het Leger des Heils. Dat doet de gemeente door het pand beschikbaar te stellen voor verhuur aan het Leger des Heils. Met het voorgenomen besluit startte ook het participatieproces met de omwonenden en andere belanghebbenden. Dit betreft het eindverslag van het participatieproces vanaf 4 november 2025 tot nu. Ook schetsen wij het vervolgtraject na besluitvorming op 24 maart 2026.

Opbouw

Het eindverslag is als volgt opgebouwd (in overeenstemming met Participatieverordening art. 6):

1. Overzicht gevolgd participatieproces op hoofdlijnen
2. Overzicht van de betrokkenen
3. Overzicht van de thema's en subthema's
4. Weergave belangrijkste uitkomsten participatieproces (op het niveau van thema's en subthema's)
5. Reactie op belangrijkste uitkomsten en wijze waarop inbreng is benut bij uitwerking vervolg (op het niveau van thema's en subthema's)
6. Terugblik en vervolg
7. Toelichting evaluatie participatieproces

1. Overzicht gevolgd participatieproces op hoofdlijnen

Op 4 november 2025 heeft het college het voorgenomen besluit genomen om de Nieuwe Boteringestraat 28-30 aan te wijzen als potentiële locatie voor de dagopvang van het Leger des Heils. Omwonenden en belanghebbenden zijn hierover diezelfde dag per brief geïnformeerd.

In deze brief is toegelicht dat sprake is van een voorgenomen besluit en is aangegeven op welke onderdelen participatie mogelijk is (Participatieverordening, art. 4, lid 1, sub 2). Omwonenden konden hun zorgen en vragen over de locatie, doelgroep en termijn delen met het college (informereren en luisteren).

Daarnaast zijn zij uitgenodigd om mee te denken over de voorwaarden waaronder de verhuizing van de dagopvang kan plaatsvinden (mening vragen).

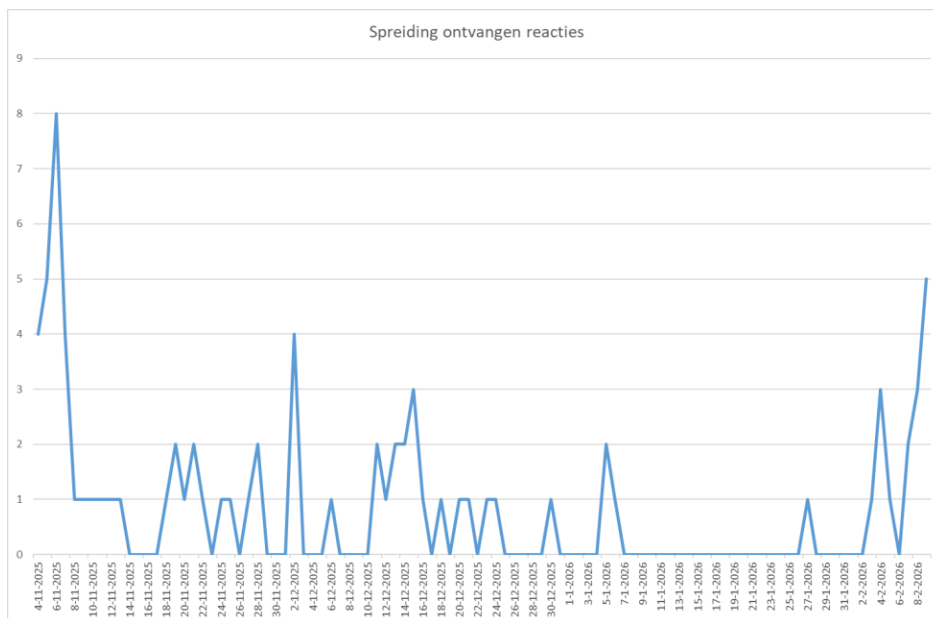
Tot en met 9 februari 2026 hebben wij via de e-mail en telefonisch contact gehad met 57 unieke inwoners. Deze contacten zijn onder te verdelen naar:

	Aantal	Aantal unieke personen
informatieverzoek	15	10
opvatting	80	50*
overleg veiligheid	37	18
Eindtotaal	132	57

Er zijn 50 omwonenden die hun opvatting over de voorgenomen verhuizing met ons gedeeld hebben.

* Er is één opvatting ontvangen via een advocaat die 86 omwonenden vertegenwoordigd; deze opvatting is als één unieke persoon geteld.

In de spreiding van de reacties is te zien dat er een piek is na het verspreiden van de eerste brief (4 november 2025), rond de informatiebijeenkomst (1 december 2025) en de dagen in de aanloop naar 9 februari 2026 (de uiterste reactiemogelijkheid):

3. Overzicht van de thema's en subthema's

Zoals vastgelegd in onze participatieaanpak, is het doel van de participatie:

- Om de inwoners te informeren over het voorgenomen besluit om de Nieuwe Boteringstraat 28-30 aan te wijzen als potentiële locatie voor de dagopvang van het Leger des Heils, en te luisteren naar de zorgen en vragen van de inwoners; en
- Om de inwoners te vragen hun mening met ons te delen over de voorwaarden voor de verhuizing van de dagopvang naar de Nieuwe Boteringstraat 28-30.

We kiezen ervoor om in dit eindverslag van de participatie zowel de belangrijkste uitkomsten van het participatieproces als onze reactie daarop te presenteren op het niveau van thema's en subthema's. We hebben hiervoor gekozen omdat we zien dat bepaalde thema's veelvuldig terugkomen in de opvattingen die omwonenden met ons gedeeld hebben. Door in het eindverslag van de participatie deze rubricering naar thema's en subthema's te hanteren, zorgen we er ook voor dat het verslag voor iedereen overzichtelijk en leesbaar is. In de ontvangen opvattingen zijn naast zorgen en standpunten ook veel feitelijke vragen gesteld. In dit participatieverslag hebben wij geprobeerd deze vragen, waar relevant, mee te nemen in de toelichting bij de verschillende thema's.

Hierbij hanteren wij de volgende indeling:

1. Locatie (informereren en luisteren)
 - a. Totstandkoming van de locatiekeuze
 - b. Verkenning van alternatieve locaties
 - c. Toepassing van criteria
 - d. Verbouwkosten
 - e. Programma van eisen en omvang
 - f. Ligging, buitenruimte en leefbaarheid
 - g. Rijksmonumentale status van het pand
 - h. Schaal
 - i. Nadeelcompensatie
2. Doelgroep (informereren en luisteren)
 - a. Problematiek
 - b. Handelingsverlegenheid (o.a. in portieken, Stilteportaal)
 - c. Overlast en (hard)drugshandel
3. Periode (informereren en luisteren)
 - a. Evaluatie
4. Voorwaarden van de verhuizing (mening vragen)
 - a. Veiligheid en ervaringen rondom Spilsluizen
 - b. Handhaving
 - c. Monitoring en borging
 - d. Brandveiligheid
 - e. Groen rondom de Nieuwe Kerk

Daarnaast hebben wij diverse opvattingen ontvangen met betrekking tot onderwerpen die buiten de participatie vallen. De participatie heeft betrekking op de locatie, doelgroep en periode, en de voorwaarden van de verhuizing. Dit betekent dat onderwerpen zoals de verkenning van alternatieve locaties, het inkooptraject voor de verbouwing van het pand, de financiering van het Leger des Heils en inzet van bijvoorbeeld de Adviesgroep Sociaal Domein gemeente Groningen (ASDG) buiten deze participatie vallen. Daarom zullen wij in dit eindverslag van de participatie ook niet op deze onderwerpen ingaan en nemen we die (delen van de) opvattingen niet in behandeling.

4. Weergave belangrijkste uitkomsten participatieproces

Er zijn in totaal 80 opvattingen van in totaal 50 unieke inwoners ontvangen. De reacties tonen een grote betrokkenheid, maar ook grote zorgen over de veiligheid en leefbaarheid in de buurt, het participatieproces en de inpassing van de voorziening in de buurt. Een (klein) deel van de bewoners laat weten in eerste plaats niet tegen de komst van de dagopvang te zijn, mits veiligheid aantoonbaar geborgd kan worden.

4.1 Locatie (informereren en luisteren)

Veel omwonenden hebben twijfels bij de onderbouwing van de afwegingen die zijn gemaakt in de locatiekeuze. Dit heeft onder andere betrekking op de grootte van het pand, en de ligging in een woonwijk en tegenover de Nieuwe Kerk. Er zijn veel zorgen over:

- a. Totstandkoming van de locatiekeuze
Omwonenden hebben vragen gesteld over hoe de locatie Nieuwe Boteringstraat 28-30 in beeld is gekomen en waarom deze locatie pas in een later stadium onderdeel werd van de verkenning.
- b. Verkenning van alternatieve locaties
Er zijn veel vragen gesteld over de andere locaties die zijn onderzocht en waarom deze locaties uiteindelijk zijn afgefallen.
- c. Toepassing van criteria
Omwonenden hebben vragen gesteld over de manier waarop criteria, zoals monumentale status, beschikbaarheid en beheersbaarheid, zijn toegepast bij de beoordeling van mogelijke locaties.

- d. Verbouwkosten
Sommige omwonenden vragen zich af welke rol verbouwkosten hebben gespeeld bij het afvallen van alternatieve locaties.
- e. Programma van eisen en omvang
Er zijn vragen gesteld over het programma van eisen van het Leger des Heils en de vraag of dit tijdens de locatieverkenning is aangepast.
- f. Ligging, buitenruimte en leefbaarheid
Het betreft een woongebied, veel smalle straten en kwetsbare routes. Daarnaast is er de vrees dat de locatie een *hotspot* zal worden voor gebruikers, door de combinatie van groen, voorzieningen en looproutes. Er zijn omwonenden die hebben aangegeven zich zorgen te maken over overlast wanneer de buitenruimte van het pand zal worden gebruikt door de bezoekers van de dagopvang.
- g. Monumentale status van het pand
Er zijn omwonenden die zich zorgen maken over het behoud van het Rijksmonumentale karakter van het pand. Zij vrezen dat dit verloren gaat wanneer een verbouwing zal plaatsvinden om het pand geschikt te maken voor de dagopvang van het Leger des Heils.
- h. Schaal
Er is veelvuldig gereageerd op de grootte van het pand, en daarmee de vrees dat er sprake zal zijn van een forse groei van de dagopvang en de bezoekersaantallen.
- i. Nadeelcompensatie
Door omwonenden is de zorg geuit dat de verhuizing van de dagopvang naar de Nieuwe Boteringestraat 28-30 zal zorgen voor een waardedaling van de woningen en gebouwen in de directe omgeving daarvan. Er wordt gevraagd naar de mogelijkheid om eventuele schade op de gemeente te kunnen verhalen.

4.2 Doelgroep (informereren en luisteren)

- a. Problematiek
Veel omwonenden hebben in hun opvattingen toegelicht zich zorgen te maken over de (complexe) problematiek die zij verwachten bij veel van de bezoekers van de dagopvang. Zij maken zich zorgen om zowel complexe psychiatrische als verslavingsproblematiek.
- b. Handelingsverlegenheid (o.a. in portieken, Stilteportaal)
Er wordt vaak genoemd dat wanneer er sprake is van overlast op straat, het niet altijd duidelijk is hoe men moet handelen, en of dit handelen ook risico's met zich meebrengt. Dit draagt bij aan de ervaren onveiligheid.
- c. Overlast en (hard)drugshandel
Er zijn zorgen geuit over mogelijke overlast, waaronder drugsgebruik, drugshandel en andere vormen van onveiligheid in de omgeving.

4.3 Periode (informereren en luisteren)

- a. Evaluatie
Veel omwonenden hebben de vraag gesteld of er, na de verhuizing van de dagopvang van het Leger des Heils naar de Nieuwe Boteringestraat 28-30, ook een periodieke evaluatie zal plaatsvinden waarna besloten zal worden of de dagopvang daar mag blijven. Ook geven zij aan dat de zorgen en klachten vanuit de buurt in een dergelijke evaluatie meegenomen horen te worden.

4.4 Voorwaarden van de verhuizing (mening vragen)

- a. Veiligheid en ervaringen rondom Spilsluizen
Dit thema is veruit het meest genoemd. Door omwonenden worden veelvuldig zorgen geuit over de overlast die al in de buurt wordt ervaren, evenals de vrees dat deze overlast zal toenemen. Omwonenden vrezen dat de problematiek die zichtbaar is bij Spilsluizen, Noorderplantsoen en Martinikerkhof —zoals drugsgebruik, handel, agressie, wildplassen,

slapen in portieken, intimidatie en psychoses — zich zal verplaatsen naar de Nieuwe Boteringestraat 28-30. Dit gaat o.a. over:

- Incidenten zoals agressie, bedreigingen of inbraak door bezoekers van de dagopvang
- Wildslapen in de bosjes, wildslapen en vervuiling in portieken, overlast zoals bij grasveld Spilsluizen
- Onveiligheidsgevoel voor kinderen, jonge vrouwen en ouderen
- Concentratie: kwetsbare plekken zoals de muziekkoepeel in het Noorderplantsoen, de Nieuwe Kerkhof, de Folkingestraat en de Gele Loper worden al genoemd als hotspots
- Vrees dat zonder nachtvoorziening het Nieuwe Kerkhof de nieuwe locatie aan de Nieuwe Boteringestraat een nachtverblijf wordt

b. Handhaving

Zeer vaak wordt genoemd dat toezicht nu al onvoldoende werkt:

- Slechts twee straatcoaches in centrum → ontoereikend
- Politie te laat / niet bereikbaar
- Onzekerheid wie aanspreekt: dagopvang vs. politie

Daarnaast wordt verwezen naar de capaciteitstekorten bij de politie en de boa's, en de invloed daarvan op de veiligheid rondom de dagopvang.

Omwonenden willen harde voorwaarden stellen aan de verhuizing van de dagopvang:

- 24/7 noodnummer + gegarandeerde responstijd
- Vast aanspreekpunt voor kerk, omwonenden (bijv. bij overlast in portieken) en ondernemers
- Omgevingscommissie
- Verbeterde verlichting rond Kerkhof

c. Monitoring en borging

Omwonenden hebben behoefte aan een verdere onderbouwing van de beoordeling van de locatie, met name vanuit het aspect veiligheid. Bewoners vragen om data-onderbouwde analyses:

- Risicoanalyse op basis van data meldpunt overlast, politiecijfers, corporatie-data
- Heldere definities van "bezoekers" (wie wel/niet?)
- Drempelwaarden: wanneer wordt opgeschaald, beperkt, gespreid?

d. Brandveiligheid

Er zijn vragen gesteld over de brandveiligheid van het pand en de maatregelen die worden genomen om te voldoen aan de geldende eisen.

e. Groen rondom de Nieuwe Kerk

Specifiek maken veel omwonenden zich zorgen om het groen rondom de Nieuwe Kerk: de vrees dat hier vervuiling zal plaatsvinden, maar ook dat bezoekers van de dagopvang hier (buiten openingstijden van de dagopvang) zullen ophouden. Hun verwachting is dat hierdoor het groen niet meer gebruikt zal worden door de omwonenden.

5. Reactie op belangrijkste uitkomsten en wijze waarop inbreng is benut bij uitwerking vervolg

Onderstaand hebben wij per thema onze reactie opgenomen, evenals de wijze waarop wij de inbreng hebben benut bij de uitwerking van het vervolg.

5.1 Locatie (informer en luisteren)

Er zijn veel vragen gesteld over de afwegingen die zijn gemaakt in de keuze voor de locatie Nieuwe Boteringestraat 28-30. Daarbij ging het onder meer over de vraag waarom deze locatie pas in 2025 in beeld kwam, hoe alternatieve locaties zijn beoordeeld, hoe criteria zijn toegepast en hoe het programma van eisen is gebruikt. De relevante documenten, waaronder het Programma van Eisen van het Leger des Heils en het memo *Toelichting verkenning alternatieve locaties dagopvang Leger des Heils*, zijn gepubliceerd op de projectpagina.

Bij de locatiekeuze is bereikbaarheid een belangrijk uitgangspunt. Onderzoek¹ naar maatschappelijke opvang laat zien dat dagopvang alleen goed functioneert wanneer deze op loopafstand ligt van de plekken waar dak- en thuisloze mensen zich doorgaans bevinden en waar zij dagelijks komen. Dak- en thuisloze mensen verblijven doorgaans in en rondom centrumgebieden, waar voorzieningen, openbaar vervoer en hulpverlening aanwezig zijn. Ook ervaringen uit de praktijk laten zien dat opvanglocaties buiten het centrum minder goed worden gebruikt. Dat is een belangrijke reden waarom voor de dagopvang een locatie in of nabij het centrum noodzakelijk is.

Ook het landelijke onderzoek² naar de voortgang van het Nationaal Actieplan Dakloosheid laat zien dat begeleiding en ondersteuning alleen goed functioneren wanneer voorzieningen nabij, goed bereikbaar en integraal toegankelijk zijn. Versnipperde of perifere locaties verminderen de toegankelijkheid en leiden ertoe dat mensen niet, of pas (te) laat, in beeld komen. Voor effectieve ondersteuning moeten voorzieningen daarom aansluiten op de leefwereld en dagelijkse looproutes van dakloze mensen.

Concluderend stellen we daarmee, mede op basis van onderzoek, dat centrumnabijheid, goede bereikbaarheid en fysieke aansluiting op feitelijke verblijfsplekken cruciaal zijn voor een effectieve, toegankelijke en veilig functionerende dagopvang.

- a. Totstandkoming van de locatiekeuze
De Nieuwe Boteringestraat 28–30 is in 2024 niet als potentiële locatie voor de dagopvang in beeld geweest. Het pand is voor het eerst als optie genoemd in januari 2025. In de verkenning van alternatieve locaties is ook gekeken naar locaties buiten de Diepenring. Een aantal van deze locaties is afgefallen omdat de loopafstand vanuit het centrum voor bezoekers van de dagopvang te groot zou zijn. Andere locaties vielen af op basis van andere criteria. Onderzoek (zie voetnoten) en praktijkervaring laten zien dat dagopvang alleen goed functioneert wanneer deze laagdrempelig bereikbaar is en aansluit op de dagelijkse leefwereld van de doelgroep. Ook de ervaringen in Groningen met winteropvang buiten het centrum bevestigen dat voorzieningen op grotere afstand minder goed worden gebruikt.
- b. Verkenning van alternatieve locaties
Er zijn vragen gesteld over andere onderzochte locaties, waarbij de vraag is of locaties in een later stadium wel beschikbaar was. Panden die zijn afgefallen vanwege geen beschikbaarheid, bleken ook in een later stadium niet beschikbaar. Omdat beschikbaarheid een doorslaggevend criterium is, is het pand daarom niet verder onderzocht op andere aspecten.
- c. Toepassing van criteria
Er zijn ook vragen gesteld over de manier waarop criteria, zoals monumentale status, verbouwmogelijkheden en beheersbaarheid, zijn toegepast. Daarbij is niet willekeurig gewerkt. Wanneer een pand op een eerder, doorslaggevend criterium afviel, bijvoorbeeld vanwege geen beschikbaarheid, zijn andere criteria niet altijd verder onderzocht of uitgewerkt. Dat verklaart waarom bij sommige panden niet op alle onderdelen een nadere toelichting is opgenomen.
- d. Verbouwkosten
Er zijn geen locaties afgefallen waarbij hoge verbouwkosten de enige reden waren.
- e. Programma van eisen en omvang
Het programma van eisen dat tijdens de locatieverkenning is gebruikt, is niet tussentijds gewijzigd. Voor de Nieuwe Boteringestraat 28–30 heeft het Leger des Heils later een specifiek programma van eisen opgesteld als basis voor het ontwerp van dit grotere pand. Dat aangepaste programma van eisen maakte geen onderdeel uit van de locatieverkenning zelf, maar geeft invulling aan de beschikbare ruimte van dit specifieke (grotere) pand.

¹ Trimbos: <https://www.trimbos.nl/kennis/zorg-en-participatie/maatschappelijke-opvang/>

² Monitor Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang:
<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2013D01135>

- f. Ligging, buitenruimte en leefbaarheid
Net als op de huidige locatie is sprake van een ligging in het centrum. Dat past binnen de criteria uit het programma van eisen. Tegelijk begrijpen wij de zorgen van omwonenden over de directe omgeving en het gebruik van de buitenruimte. Deze inbreng benutten wij bij de uitwerking van het vervolg. In het integraal veiligheidsplan zal rekening worden gehouden met de locatie van de dagopvang en haar omgeving. Daarnaast willen wij samen met de gemeente en buurtbewoners besluiten wat er nodig is om ervoor te zorgen dat iedereen zich veilig voelt in de omgeving van de dagopvang. Hiertoe kiezen wij voor de Nieuwe Route als vervolg van het participatieproces.
- g. Monumentale status van het pand
Tijdens de verbouwing zullen de benodigde vergunningen worden aangevraagd, waarbij rekening wordt gehouden met het monumentale karakter van het pand.
- h. Schaal
We willen graag nogmaals benadrukken dat er geen sprake is van een uitbreiding van de capaciteit van de dagopvang op de Nieuwe Boteringestraat 28-30.
- i. Nadeelcompensatie
We begrijpen dat dit een zorg is die leeft onder veel omwonenden. Voor het aanvragen van nadeelcompensatie geldt de gebruikelijke route. Omwonenden kunnen hiertoe een officieel verzoek indienen. Meer informatie is hierover te vinden op <https://gemeente.groningen.nl/aanvragen-nadeelcompensatie>. Hierbij is het van belang te vermelden dat men € 300 aan griffierecht moet betalen, voordat het verzoek officieel in behandeling kan worden genomen door een onafhankelijke deskundige. Het griffierecht krijgt men terug als het verzoek gehonoreerd wordt.

5.2 Doelgroep (informer en luisteren)

- a. Problematiek
We begrijpen de zorgen die omwonenden hebben over de problematiek van (een deel van) de bezoekers van de dagopvang. We willen benadrukken dat het geen nieuwe voorziening betreft, waardoor het Leger des Heils veel ervaring heeft met de begeleiding van deze doelgroep en de samenwerking met ketenpartners.
De Groningse praktijk en onderzoek³ bevestigen dat een deel van de doelgroep te maken heeft met meervoudige problematiek, zoals psychische kwetsbaarheid, verslaving of sociale problematiek. Onderzoeken naar maatschappelijke opvang laten tevens zien dat risico's op overlast of ongewenste activiteiten vooral ontstaan wanneer dak- en thuisloze mensen langdurig zonder begeleiding, structuur of passende voorzieningen in de openbare ruimte verblijven. Een dagopvang met professionele begeleiding werkt in die zin stabiliserend: bezoekers hebben een plek waar zij terecht kunnen, waar toezicht aanwezig is, en waar professionals tijdig kunnen ingrijpen wanneer situaties dreigen te escaleren.
De gemeente is zich ervan bewust dat bezoekers na sluitingstijd van de dagopvang weer uitstromen naar de openbare ruimte. Dit is een situatie die in alle gemeenten voorkomt waar dagopvang aanwezig is. Daarom wordt er gewerkt met structurele afstemming tussen het Leger des Heils, handhaving, politie en andere zorgpartijen om eventuele risico's te beperken en bezoekers zo goed mogelijk te begeleiden naar plekken waar zij 's avonds terecht kunnen.

³ Veiligheidsonderzoek maatschappelijke opvang Almere (DSP-groep), waarin staat dat incidenten en veiligheidsrisico's vooral toenemen bij gebrek aan toezicht en structuur: https://www.dsp-groep.nl/wp-content/uploads/2025/04/18chamqs4_Veiligheidsonderzoek_vier_zoeklocaties_maatschappelijke-opvang.pdf
De kennisdossiers van het Trimbos-instituut, die aangeven dat laagdrempelige opvang met begeleiding leidt tot minder verblijf op straat en minder risico op overlast: <https://www.trimbos.nl/kennis/zorg-en-participatie/maatschappelijke-opvang>.

Landelijke praktijkkennis van VNG/Valente, waaruit blijkt dat problemen juist ontstaan wanneer mensen noodgedwongen op straat moeten verblijven en niet wanneer zij gebruikmaken van begeleide opvangvoorzieningen: <https://www.straatconsulaat.nl/in-de-media/eerste-landelijke-monitor-veilige-opvang-gepubliceerd/>

De gemeente neemt signalen over overlast rond de dagopvang serieus en handelt hier actief op. Door structurele afstemming met de ketenpartners van de dagopvang (zoals hulpverleners voor verschillende bezoekers, outreachende werkers en de coördinator buitenslapers), Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en de politie wordt vroegtijdig ingegrepen bij onrust en is duidelijk wie verantwoordelijk is en hoe wordt gehandeld. Zo borgen we veiligheid en leefbaarheid in de buurt.

Op vaste afstemmingsmomenten wordt gekeken hoe het gaat met de bezoekers en wie naast de bestaande hulpverlening mogelijk extra ondersteuning nodig heeft. Bij onrust stemmen we af wie welke actie onderneemt om de situatie te herstellen. Vaak betreft het dan een noodsignaal in een situatie die doorbroken moet worden. Deze werkwijze is vergelijkbaar met de inzet die op andere voorzieningen binnen de maatschappelijke opvang worden gepleegd.

b. Handelingsverlegenheid (o.a. in portieken, Stilteportaal)

Door veel omwonenden is benadrukt dat zij geen professionals zijn, en dat zij niet weten hoe zij om moeten gaan met bezoekers van de dagopvang. In een eerder overleg hebben buurtbewoners aangegeven dat zij hierover mogelijk zelf een initiatief vanuit de buurt willen organiseren. Het Leger des Heils sluit hier graag bij aan en kan, indien gewenst, vanuit ervaring met de doelgroep bijdragen, bijvoorbeeld door uitleg te geven of ervaringsdeskundigen te betrekken. Veel mensen ervaren handelingsverlegenheid in het contact met mensen die psychisch ontregeld zijn. Die terughoudendheid komt vaak voort uit onzekerheid en onbekendheid, niet uit onwil. Door ontmoeting en ondersteuning, bijvoorbeeld via ervaringsdeskundigen, kunnen omwonenden leren wat helpend is en ontstaat meer begrip en vertrouwen. Zo kan inclusie stap voor stap groeien op een manier die voor iedereen veilig en haalbaar is.

c. Overlast en (hard)drugshandel

Tijdens de participatie is ook gevraagd waarop de verwachting van de gemeente is gebaseerd dat er geen (hard)drugshandel in of rond de opvanglocatie wordt verwacht. Onderzoeken⁴ naar maatschappelijke opvang laten zien dat risico's op overlast of onveiligheid vooral ontstaan wanneer dak- en thuisloze mensen langdurig zonder begeleiding, structuur of passende voorzieningen in de openbare ruimte verblijven. Een dagopvang met professionele begeleiding werkt in die zin stabiliserend: bezoekers hebben een plek waar zij terecht kunnen, waar toezicht aanwezig is, en waar professionals tijdig kunnen ingrijpen wanneer situaties dreigen te escaleren.

De dagopvang zet daarom in op:

- Aanwezigheid van professionals, zoals begeleiders en sociaal werkers;
- Duidelijke huis- en gedragsregels die handel en gebruik van drugs op of rond de locatie verbieden;
- Toezicht en begeleiding binnen en direct rondom de voorziening.

Tegelijk is het belangrijk om realistisch te zijn: overlast of incidenten zijn in een stedelijke omgeving nooit volledig uit te sluiten. De gemeente kan daarom geen absolute garanties geven, maar zet wel in op passende maatregelen om risico's te beperken.

⁴ Het veiligheidsonderzoek maatschappelijke opvang Almere (DSP-groep), waarin staat dat incidenten en veiligheidsrisico's vooral toenemen bij gebrek aan toezicht en structuur - https://www.dsp-groep.nl/wp-content/uploads/2025/04/18chamqs4_Veiligheidsonderzoek_vier_zoeklocaties_maatschappelijke-opvang.pdf

De kennisdossiers van het Trimbos-instituut, die aangeven dat laagdrempelige opvang met begeleiding leidt tot minder verblijf op straat en minder risico op overlast; <https://www.trimbos.nl/kennis/zorg-en-participatie/maatschappelijke-opvang>

Landelijke praktijkkennis van VNG/Valente, waaruit blijkt dat problemen juist ontstaan wanneer mensen noodgedwongen op straat moeten verblijven en niet wanneer zij gebruikmaken van begeleide opvangvoorzieningen: <https://www.straatconsulaat.nl/in-de-media/eerste-landelijke-monitor-veilige-opvang-gepubliceerd/>

5.3 Periode (informer en luisteren)

a. Evaluatie

De zoektocht naar een alternatieve locatie voor de dagopvang heeft zich gericht op panden die langjarig beschikbaar zijn. Het verhuizen van een dergelijke voorziening is ingrijpend, zowel voor omwonenden als voor de bezoekers en de medewerkers van de dagopvang. We stellen dan ook geen maximale duur aan de huur van de locatie aan de Nieuwe Boteringestraat. Zie voor de verdere toelichting het kopje Monitoring en borging (4a).

5.4 Voorwaarden van de verhuizing (mening vragen)

a. Veiligheid en ervaringen rondom Spilsluizen

Voorafgaand aan het besluit is door de directie Openbare Orde en Veiligheid een risicoanalyse uitgevoerd. In deze analyse is specifiek gekeken naar mogelijke effecten van de dagopvang op de openbare orde en veiligheid in de directe omgeving. Deze analyse is begin dit jaar met omwonenden gedeeld en vormt een belangrijke basis voor het op te stellen integrale veiligheidsplan. Op basis van deze analyse is geconcludeerd dat de gevolgen voor de omgeving aanvaardbaar zijn, mede gelet op de afspraken en maatregelen die in het veiligheidsplan worden vastgelegd. De gemeente heeft daarnaast kennisgenomen van veiligheidsplannen die op andere opvanglocaties worden gehanteerd. De positieve effecten daarvan worden herkend en deze ervaringen worden meegenomen bij het opstellen van het integrale veiligheidsplan. Daarbij geldt wel dat situaties per locatie verschillen.

Veiligheidsplannen van andere locaties worden niet openbaar gemaakt. In deze analyse is gekeken naar mogelijke risico's voor de omgeving, de kenmerken van de doelgroep en de maatregelen die nodig zijn om veiligheid en leefbaarheid te borgen. Als de dagopvang van het Leger des Heils gaat verhuizen naar de Nieuwe Boteringestraat 28-30, zal er een integraal veiligheidsplan worden opgesteld, in samenspraak met de buurt. In dit veiligheidsplan worden de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen vastgelegd. Daarbij is het belangrijk te benoemen dat overlast in een stedelijke omgeving nooit volledig kan worden uitgesloten. Met het veiligheidsplan worden daarom afspraken gemaakt en maatregelen getroffen om risico's zoveel mogelijk te beperken en snel te kunnen ingrijpen wanneer dat nodig is.

Het veiligheidsplan is een document dat, naast interne veiligheidsvoorzieningen zoals brandveiligheid en BHV, vooral afspraken tussen professionals bevat. Deze afspraken variëren van de verdeling van verantwoordelijkheid bij incidenten tot de verschillende overlegstructuren met ketenpartners, zoals betrokken hulpverleners, outreachende medewerkers van bijvoorbeeld de GGD of het WIJ-team, de politie en de afdeling OOV.

In afstemming met de bewonersorganisatie HortusEbbinghe hebben we ervoor gekozen een aantal direct omwonenden te benaderen voor een eerste verkenning van de contouren van het veiligheidsplan. Het verslag van deze twee gesprekken is als bijlage toegevoegd. De verslagen van deze gesprekken zullen als basis worden gebruikt voor de afstemming over het veiligheidsplan in het omgevingsoverleg.

Na opening komt er een eerste aanspreekpunt voor de dagopvang. Deze medewerker van het Leger des Heils staat in nauw contact met omwonenden en betrokkenen. Ook delen wij, voorafgaand aan de opening, met de buurt een document waarin is vastgelegd wie wanneer en waarvoor bereikbaar is. Hierdoor is duidelijk waar omwonenden met vragen en zorgen terecht kunnen. In het omgevingsoverleg zal een terugkoppeling komen en worden gedeeld wat er met deze signalen gedaan is. Voor de huidige locatie aan de Spilsluizen vindt geen formele evaluatie plaats. Wel wordt de situatie gemonitord in gesprekken tussen het Leger des Heils, het regionale programma, contractmanagement, beleid en Openbare Orde en Veiligheid. Ook is er regelmatige afstemming over signalen en ontwikkelingen rondom het pand.

b. Handhaving

Op de dagopvang zelf zijn tijdens de openingstijden medewerkers en vrijwilligers van het Leger des Heils aanwezig. Bovendien werken we, samen met het Leger des Heils, het plan uit

om te borgen dat er medewerkers van het Leger des Heils zichtbaar ingezet worden in de directe omgeving. Zij zullen een brug vormen tussen de bezoekers van de dagopvang en de omgeving, door laagdrempelig contact met beide partijen. Dit om preventief op te treden en mogelijke overlast te voorkomen. In het integrale veiligheidsplan wordt ook het plan voor handhaving nader uitgewerkt, zodat duidelijk wordt hoe toezicht en handhaving rond de locatie worden georganiseerd.

Binnen de dagopvang is het Leger des Heils verantwoordelijk voor toezicht en het handhaven van huisregels. Medewerkers kunnen bezoekers aanspreken, corrigeren en indien nodig de toegang ontzeggen. Buiten de locatie heeft het Leger des Heils geen handhavende bevoegdheden. In de openbare ruimte ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente, boa's en politie. Met hen worden afspraken gemaakt over toezicht op drukke momenten en snel ingrijpen bij meldingen van overlast, waaronder intimidatie en geluidsoverlast.

Buiten de locatie moeten de bezoekers van de dagopvang zich houden aan de regels die gelden voor iedereen die in de openbare ruimte verblijft. De BOA's van de afdeling toezicht en handhaving van de gemeente Groningen zijn primair verantwoordelijk voor handhaving bij overtredingen van de Algemeen Plaatselijke Verordening 2021, verloedering en overlast zonder veiligheidsrisico. Bij escalatie of strafbare feiten is de politie verantwoordelijk voor de handhaving.

Er is ook nagedacht over beveiliging bij de dagopvang. Onderzoeken⁵ naar maatschappelijke opvang laten zien dat veiligheid vooral samenhangt met goede begeleiding, professioneel toezicht en duidelijke huisregels, en in veel mindere mate met zware of permanente beveiliging. Daarom wordt ingezet op een sterke professionele aanwezigheid, heldere gedragsregels en goede afstemming met handhaving en zorgpartners.

Zware of permanente beveiliging wordt op basis van deze inzichten niet noodzakelijk geacht, maar aanvullende maatregelen blijven uiteraard mogelijk wanneer daar aanleiding voor is.

c. Monitoring en borging

Omwonenden willen graag inzicht in de analyses die zijn uitgevoerd op het gebied van veiligheid. Via de projectpagina is de risicoanalyse vanuit de directie OOV gedeeld met omwonenden. Deze risicoanalyse vormt de basis voor het integrale veiligheidsplan, dat de komende maanden (in samenspraak met de omwonenden) zal worden opgesteld.

Het Leger des Heils zal het initiatief nemen voor een omgevingsoverleg waarbij ook de relevante afdelingen van de gemeente betrokken zullen worden. Dit overleg biedt de kans om de situatie rondom de dagopvang nog beter te kunnen monitoren. Middels dit overleg kunnen omwonenden hun vragen en zorgen blijven delen, en kunnen zij meedenken over het integrale veiligheidsplan. Ook zal de input vanuit de twee gesprekken die wij met omwonenden hebben gevoerd over veiligheid, hierin worden meegenomen. Om de veiligheidsbeleving van omwonenden beter in beeld te brengen en te verbeteren, wordt naast het integrale veiligheidsplan ook een omgevingsschouw georganiseerd. Het Leger des Heils zal een periodiek omgevingsoverleg initiëren voor monitoring en evaluatie van de gemaakte afspraken. Ook in het vervolgtraject via de Nieuwe Route kunnen omwonenden meedenken over concrete maatregelen voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

d. Brandveiligheid

In de participatie zijn ook vragen gesteld over brandveiligheid. Bij de inrichting van het pand wordt rekening gehouden met het beoogde gebruik als dagopvang. De brandveiligheidsvoorzieningen worden daarop afgestemd, zodat wordt voldaan aan de geldende eisen rondom brandveiligheid. Een brandveiligheidsinspectie kan pas plaatsvinden

⁵ Het Valente-onderzoek Staat van de Nachtopvang 2022 - <https://www.valente.nl/wp-content/uploads/2022/02/Rapportage-Staat-van-de-Nachtopvang-2022-opgemaakt.pdf>

De kennis en inzichten van Movisie als landelijk kennisinstituut voor het sociaal domein – www.movisie.nl
Het DSP-veiligheidsonderzoek naar vier zoeklocaties voor maatschappelijke opvang – https://www.dsp-groep.nl/wp-content/uploads/2025/04/18chamqs4_Veiligheidsonderzoek_vier_zoeklocaties_maatschappelijke-opvang.pdf

na de verbouwing. Het pand zal alleen worden opengesteld wanneer uit een onafhankelijke toets blijkt dat het pand brandveilig is. De brandveiligheid wordt daarbij beoordeeld volgens de geldende wettelijke eisen en door een onafhankelijke toets.

e. Groen rondom de Nieuwe Kerk

Specifiek geven veel omwonenden aan zich zorgen te maken om het groen rondom de Nieuwe Kerk. Hierbij willen wij benadrukken dat de bezoekers van de dagopvang in de nacht gebruik kunnen maken van de winternoodopvang aan de Sontweg 8a, die vanaf 2026 ook in de zomerperiode opengesteld zal zijn. Met andere woorden: er is dag en nacht, het hele jaar door opvang voor mensen beschikbaar. Dit kan eraan bijdragen dat mensen niet noodgedwongen in de openbare ruimte verblijven. Tegelijkertijd betekent het niet automatisch dat iemand die geen gebruik maakt van de nachtopvang zich in de omgeving van de dagopvang zal ophouden of overlast zal veroorzaken.

Ook zal er aandacht zijn voor de omgeving, en hoe we deze samen schoon en leefbaar kunnen houden. In het omgevingsoverleg kunnen hier afspraken over worden gemaakt.

Om goed in kaart te brengen welke aanpassingen aan de fysieke omgeving kunnen bijdragen aan het gevoel van veiligheid, organiseren wij in het voorjaar een 'schouw'. Concreet stellen we voor om samen met een groep (vertegenwoordigers van) omwonenden en medewerkers van de gemeente de buurt in te gaan om knelpunten te signaleren.

Terugblik en vervolg

Vanuit omwonenden en de bewonersorganisatie hebben we veel vragen ontvangen over de toepassing van de participatieverordening en de Leidraad 'Realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen 2.0' (2020). Zij geven aan dat de buurt in een eerder stadium betrokken had moeten worden bij de locatiekeuze. Zowel de Participatieverordening als de Leidraad bieden de ruimte om te kiezen voor een intern locatieonderzoek alvorens de buurt betrokken wordt. Doordat de voorgenomen verhuizing past binnen de op deze locatie toegestane bestemming zijn de mogelijkheden die omwonenden hebben tot bezwaar en inspraak beperkt.

Binnen de participatieverordening kunnen keuzes worden gemaakt voor de mate van invloed en de rol van inwoners. Voor de locatie, doelgroep en termijn hebben wij gekozen voor informeren en luisteren. Concreet betekent dit dat we omwonenden hebben geïnformeerd over de voorgenomen verhuizing van de dagopvang - een verandering in hun directe leefomgeving. Wij luisteren naar vragen en zorgen van de omwonenden en belanghebbenden, en maken kenbaar wat hiermee wordt gedaan. We nodigen hen uit om hun vragen en zorgen met ons te delen, en dragen zorg voor een zorgvuldige beantwoording (Participatieverordening, art. 4, lid 1, sub 2).

Ook volgen wij de stappen die in de Leidraad 'Realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen 2.0' (2020) zijn uitgewerkt, waarbij we hebben gekozen voor een intern locatieonderzoek. Omdat de verhuizing van de dagopvang een belangrijke gebeurtenis is, voor zowel de omwonenden als voor de bezoekers en medewerkers van de dagopvang, kiezen wij ervoor om omwonenden te betrekken op het moment dat de locatie voldoet aan de criteria (Leidraad 'Realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen', stap 3). Met deze zorgvuldige afweging volgen wij de Participatieverordening en de Leidraad. Zie hiervoor ook de brief van het college aan de Bewonersorganisatie HortusEbbinge (kenmerk 10412575).

Over de voorwaarden waaronder de voorgenomen verhuizing van de dagopvang kan plaatsvinden, vragen wij inwoners om mee te denken. Dit betekent dat wij de omwonenden en belanghebbenden vragen om hun meningen en suggesties te delen, en alle belangen tegen elkaar afwegen. Dit doen we via het omgevingsoverleg, dat vanuit het Leger des Heils geïnitieerd zal worden, en vanuit het vervolg op het participatietraject met de 'Nieuwe Route' (zie hieronder, toelichting op het vervolg).

In dit eindverslag van de participatie hebben wij een zorgvuldige samenvatting gemaakt van de belangrijkste uitkomsten van de participatie, en onze reactie daarop.

Hierbij vinden we het van belang om te benadrukken dat de participatie een vervolg krijgt. We hebben hierbij nadrukkelijk aandacht voor het signaal dat veel omwonenden hebben

aangegeven geen regie te ervaren en zich ook niet gehoord te voelen. Om hen meer regie te geven in de periode tussen het besluit en de opening van de dagopvang, kiezen wij voor de Nieuwe Route. Dit is een participatieve besluitvormingsmethode waarbij omwonenden binnen kaders besluiten nemen over de wijze waarop de dagopvang in de wijk ingebed wordt. Het doel van deze methode is om samen met alle betrokkenen tot een gedragen plan te komen waardoor zij zich erkend en voldoende gehoord voelen. Samen besluiten zij over wat er nodig is om goed en veilig te kunnen blijven wonen, leven en werken in de buurt. Het doel is een gedragen plan met vertrouwen van alle betrokkenen.

6. Toelichting evaluatie participatieproces

Zoals hierboven is aangegeven, stopt het participatieproces niet na besluitvorming op 24 maart 2026. Na een positief besluit zullen wij starten met het Nieuwe Route-proces. Dit plan wordt tegen die tijd op de projectpagina van de gemeente geplaatst. Na afronding van dit proces zullen wij een uitgebreide evaluatie uitvoeren, waarvan wij de uitkomsten met het college zullen delen. Dit verwachten wij medio 2026 te doen.